

Brno–Přerov railway line. An extensive multi-period site was uncovered, comprising 528 settlement features and burials dating from the Neolithic to the Middle Ages. The Moravian Painted Ware culture, however, is represented most prominently. The recorded features included storage pits, clay pits and pits of unspecified function. A substantial assemblage of archaeological material was recovered from the feature fills, including fragments of figurines (Fig. 14). On a preliminary basis, the settlement can be dated to the MPWC phases Ib–IIa, with occupation continuing into the later stage of the Moravian Painted Ware culture.

Eva Pospíšilová

Nový Šaldorf-Sedlešovice (k. ú. Nový Šaldorf, okr. Znojmo)

Ul. Jasanová; „U Atlanty“, parc. č. 323/245.

Zemědělský pravěk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

AMČR: M-202501741.

Lokalizace: WGS-84: 48.8296206N, 16.0544067E

Během archeologického dohledu souvisejícího s výstavbou obecního parkoviště na katastru obce Nový Šaldorf byl zachycen jeden zahloubený objekt. Ten můžeme interpretovat jako zásobní jámu. Objekt lze na základě nepočetného keramického materiálu datovat obecně do období zemědělského pravěku. Zajímavostí je odkryv kosterních pozůstatků několika drobných zvířat, které byly uloženy těsně nade dnem u východní stěny objektu (Rožnovský 2025).

Literatura

AMČR: Záznam M-202501741 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501741>.

Rožnovský, D. 2015: *Nový Šaldorf. Parkoviště Atlanta p.č. 323/245*.

Rkp. nálezové zprávy M-TX-202500484 [cit. 2026-02-15].

Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu

AV ČR, Brno. DOI: 10.60585/M-TX-202500484. Dostupné také z:

<https://doi.org/10.60585/M-TX-202500484>.

Summary

During a rescue archaeological excavation prompted by the construction of a car park in Nový Šaldorf-Sedlešovice (Znojmo District), a single storage pit was investigated. The feature contained a small assemblage of pottery and the skeletal remains of several small animals. It can only be broadly dated to the period of agricultural prehistory (Rožnovský 2025).

David Rožnovský, Jana Bauerová

Olomučany (okr. Blansko)

Nad studánkou sv. Huberta, parc. č. 1302.

Neolit–eneolit. Výchoz suroviny. Povrchový sběr. Badatelský výzkum.

AMČR: M-202600904.

Lokalizace: WGS-84: 49.3179581N, 16.6828997E

Rohovec typu Olomučany patřil mezi jednu z nejvýznamnějších lokálních surovin štěpané kamenné industrie v pravěku Moravy. Zdroje těchto jurských rohovců se nacházejí v širším okolí obce Olomučany v centrální části Moravského krasu a díky své kvalitě byly intenzivně využívány od paleolitu až po pozdní

dobu kamennou (souhrnně Přichystal 2009, 71). První doklady o jejich pravěké exploataci přinesl A. Přichystal, který společně se synem identifikoval těžební pole (I) a přílehlý dílnu v poloze „Na Kopaninách“, situované severovýchodně od obce Olomučany (Přichystal, A., Přichystal, M. 2004; Přichystal 2009).

V roce 2025 se podařilo v souvislosti s přípravou grantového projektu M.O.S.T. objevit nové doklady výskytu rohovců typu Olomučany také v zalesněném terénu (bezejmenná trať nad studánkou sv. Huberta) vzdáleném cca 700 až 1200 m jihovýchodně od okraje obce. Přestože se lokalita nachází v zalesněném terénu, na jejím povrchu se vyskytují kromě různých velkých kusů podložních vápenců i četné hlízy rohovcové suroviny a jejich fragmentů, ojediněle doprovázené štípanými artefakty. V zájmovém prostoru se nachází větší množství terénních depresí představujících pozůstatky po středověkém jámovém milířování, zda některé z nich mohou souviset i s pravěkou těžbou rohovců ukáže až podrobnější výzkum. Kromě realizace zjišťovací sondy plánujeme v budoucnu pokračovat také v ověřování dalších míst s výskytem potencionálních pozůstatků po pravěké těžbě a dílenských areálech zpracovávajících olomučanské rohovce.

Literatura

AMČR: Záznam M-202600904 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600904>.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Přichystal, A., Přichystal, M. 2004: Výzkum pravěkého dobývání jurského rohovce u Olomučan v Moravském krasu. In: M. Ábelová, M. Ivanov (eds.): *Konference 10. Kvartér 2004. Brno, 2. 12. 2004. Sborník abstraktů*. Brno: Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, 27–28.

Summary

Olomučany-type chert was one of the principal local raw materials used for chipped stone tool production in Moravian prehistory. Its primary Jurassic outcrops are located near Olomučany in the central Moravian Karst and were intensively exploited from the Palaeolithic to the Late Stone Age. In 2025, preparatory work for the M.O.S.T. project led to the discovery of new occurrences of this raw material in a forested area 700–1,200 m south-southeast of the village. Surface survey documented numerous chert nodules and fragments, occasionally associated with chipped stone artefacts. The area also contains many terrain depressions, most likely remains of medieval charcoal-burning pits, although some may be connected with prehistoric extraction activities. Future research, including test excavations and systematic survey, will seek to determine the character and chronology of the locality and assess its potential role in the prehistoric mining and processing of Olomučany-type chert.

Jaroslav Bartík

Ořechov (okr. Brno-venkov)

Ul. U Kostela, parc. č. 1333/1.

Lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

AMČR: M-202503524.

Lokalizace: S-JTSK: -605979.76, -1169715.87; -605971.97, -1169729.99; -605958.08, -1169719.97; -605977.91, -1169703.05

Dne 22. 7. 2025 byly náhodně zjištěny neohlášené zemní práce před kostelem sv. Jiří v Ořechově, které souvisely s předlážděním zpevněného prostoru před jeho vstupem. Kostel je situován

v centru historického jádra dříve samostatné vesnice Tikovice, na spočinku ve spodní části jižního svahu, jenž klesá k Tikovickému potočku.

Ve snížené ploše převažovaly novověké navážky spojitelné s úpravami prostranství někdy po barokní přestavbě původně gotického kostela ve 20. letech 18. století. V severovýchodní části z nich ovšem lokálně vystupovalo geologické podloží, reprezentované kvartérními sprašemi, do něhož bylo zahlobbeno pět sídlištních objektů. Jeden z nich bylo možné na základě nepočetného materiálu získaného vzorkováním povrchu datovat do lengyelské kultury.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503524 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503524>.

Summary

On 22 July 2025, a rescue archaeological excavation was carried out in front of the Church of St George in Ořechov (Brno-Country District), prompted by unreported groundworks associated with the repaving of the area in front of its entrance. In addition to post-medieval contexts, five sunken settlement features were identified, one of which was dated to the Lengyel culture.

Michal Přichystal

Ořechov (k. ú. Ořechov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Břesty“, „Kratiny“, parc. č. 5472, 5473, 5571–5573, 5485, 5526.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202404457.

Lokalizace: WGS-84: 49.0209714N, 17.3050928E; 49.0232650N, 17.3071742E

Od listopadu 2024 do února 2025 byl realizován záchranný archeologický výzkum vyvolaný budováním záchytných příkopů na polních tratích „Břesty“ a „Kratiny“. Ve dvou úsecích skrývky ornice na trati „Břesty“ bylo dokumentováno celkem 29 zahlobbených objektů (Kuchař 2026). Mezi nimi se podařilo identifikovat sloupové jámy, zásobní jámy i otisky nadzemních sloupových konstrukcí, převážnou část však tvořily blíže neinterpretované sídlištní objekty. Z výplní objektů 519, 520, 521 (obr. 15), 522 a 528 pochází keramické fragmenty náležející lidu

Obr. 15. Ořechov. Objekt 521 po exkavaci. Foto M. Komárek.

Fig. 15. Ořechov. Feature 521 after excavation. Photo by M. Komárek.

kultury s lineární keramikou, mezi nimiž vyniká torzo globulární nádoby s rytou liniovou výzdobou, umožňující zařazení těchto situací do fáze Ib (Podborský 1993, 79–80). Na lokalitě se podařilo zachytit i pozůstatky osídlení z počátku pozdní doby kamenné (viz oddíl Eneolit). U části objektů nebylo možné vzhledem k absenci chronologicky citlivých prvků přesnější kulturní zařazení stanovit, a jsou proto obecně datovány do mladšího zemědělského pravěku. Samostatně stojící sloupové jámy zůstaly bez datace. Soubor movitých nálezů dále doplňuje štípaná a broušená kamenná industrie, ostatní kamenné artefakty, mazanice a zvířecí kosti určené k následnému osteologickému zpracování. Zachycenou situaci lze interpretovat jako pozůstatek polykulturní sídlištní lokality osídlené nejméně ve dvou pravěkých obdobích. Nově identifikované naleziště tak významně rozšiřuje dosavadní poznatky o pravěkém osídlení jihovýchodního podhůří Chřibů v období neolitu a eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202404457 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202404457>.

Kuchař, Z. 2026: Ořechov – „Břesty“, „Kratiny“. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 868/26. Uloženo: Slováké muzeum v Uherském Hradišti.

Podborský, V. 1993: Kultura s lineární keramikou. In: V. Podborský a kol.: *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská. Země a lid. Svazek 3. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 76–95.

Summary

In 2024 and 2025, settlement features dating to the Linear Pottery culture (Fig. 15; Kuchař 2026) were recorded in the ‘Břesty’ field near Ořechov (Uherské Hradiště District).

Zdeněk Kuchař

Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov)

Ul. Vintrovna č. p. 424/3b, parc. č. 1624/35.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202600602.

Lokalizace: S-JTSK: -606638.312, -1161545.556

V průběhu záchranného archeologického výzkumu uskutečněného v Popůvkách (okr. Brno-venkov) na parcele č. 1624/35 v polní trati „Pod Dědinou“ (ul. Vintrovna) byly při realizaci stavby „Přístavba skladovací haly“ prozkoumány celkem čtyři zahlobbené archeologické objekty. Zjištěné objekty představují další odkrytou část známého sídliště kultury s lineární keramikou z počátku mladší doby kamenné. Na prozkoumané ploše dominovala pro počátky neolitu typická rozlehlejší nepravidelně oválná protáhlá jáma a další fragment jámy podobného typu, které by mohly naznačovat umístění dalšího dlouhého nadzemního domu kůlové konstrukce v západní, dosud nezkoumané, části pozemku. Menší, v půdoryse pravidelně kruhovou jámu můžeme interpretovat jako pozůstatek zásobní jámy. Záchranný výzkum tak doplnil výsledky přechodního výzkumu z roku 2014, který byl prováděn v souvislosti se stavbou původní skladovací haly (Přichystal 2015).

Literatura

AMČR: Záznam M-202600602 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600602>.

Přichystal, M. 2015: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 56(1), 157.